

Ivanka Jemo, *Urbana matrica grada Dubrovnika*. Zagreb-Dubrovnik: ArTresor naklada, Ogranak Matice hrvatske u Dubrovniku, 2017, 250 str.

“Urbana matrica Dubrovnika, koja se razvijala u duljem vremenskom kontinuitetu, ima savršeno usklađenu formu i raster s unaprijed definiranim prirodnim prostorom.” Ovim riječima počinje knjiga Ivanke Jemo *Urbana matrica grada Dubrovnika* koja je izašla 2017. godine u suizdavaštvu Ogranka Matice hrvatske u Dubrovniku i ArTresor naklade.

Autorica arhitektica Ivanka Jemo magistrirala je na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s temom *Neizgrađene parcele u povijesnoj jezgri Dubrovnika*. Tu je i doktorirala s disertacijom *Važnost veličine i oblika parcele u oblikovanju urbane matrice grada Dubrovnika*. Gotovo cijeli radni vijek radila je na obnovi grada - i nakon potresa 1979. godine, i nakon Domovinskog rata 1991/1992. Upravo to tridesetogodišnje iskustvo bavljenja gradom osjeti se u svakoj rečenici i izdvaja ovu knjigu od drugih slične tematike.

Knjiga u pet odlično strukturiranih poglavlja postupno obrađuje problematiku potrage za osnovnim modulom ili, kako u predgovoru navodi Katarina Horvat-Levaj, pračesticom. Osim toga, u knjizi su sadržani katalog neizgrađenih lokacija i terasa te prilozi: sažetak na engleskom, popis ilustracija, izvora i literature te životopis.

U prvom poglavlju objašnjeni su temeljni pojmovi o kojima se u knjizi govori i njihova važnost (parcela, katastar i dr), kao i vremenski raspon i smjer istraživanja, odnosno potrage za osnovnom česticom stambene arhitekture. Analiziraju se dubrovačke mjere pronađene u arhivskim dokumentima s kojima je u sljedećim poglavljima uspoređivano stanje na terenu. U drugom poglavlju autorica nudi osvrt na povijesni kontekst ovog istraživanja. Ovdje su ukratko donesene sve teorije o postanku i razvoju grada iz relevantne literature i predstavljene su prijelomne faze u izgradnji i razvoju grada koje su bile ključne za formiranje urbane matrice. Treće poglavlje donosi analizu prostora, odnosno postojeće izgradnje grada s naglaskom na gradske stambene blokove, dvojne kuće i slobodnostojeće palače. Karte koje prate ovo poglavlje jako su zanimljive jer omogućavaju vizualizaciju tih “mikrozona” uvjetovanih stambenom arhitekturom. Sljedeće poglavlje govori o arhivskim izvorima u kojima se spominju dimenzije ulica, parcela i kuća. Te dimenzije izvađene su iz objavljenih arhivskih dokumenata, počevši od Statuta, preko spisa dubrovačke Kancelarije, do knjiga općinskih nekretnina i brojnih drugih. U petom se poglavlju ti podaci iz dokumenata (dimenzije i drugi parametri) uspoređuju s aktualnim

stanjem, odnosno s neizgrađenim lokacijama koje su identificirane u arhivskim dokumentima. Svi su ti podaci sistematizirani u vrlo preglednim i dobro objašnjenim tablicama. U šestom su poglavlju doneseni zaključci istraživanja. Veliku vrijednost ove knjige čine izvanredno osmišljene i stručno napravljene karte, tablice, grafikoni i fotografije iz zraka koje u obliku logičnih poveznica omogućavaju lakše praćenje teksta.

Puno je knjiga napisano o graditeljskom nasljeđu Dubrovnika, urbanizmu i arhitekturi. No, ovo nije još jedno u nizu takvih djela. Iz svake rečenice Ivanke Jemo izbija inženjerska pragmatičnost i veliko iskustvo u bavljenju gradom. Autorica se ne libi spomenuti i greške koje su učinjene u obnovi, posebice nakon potresa 1979. godine. Ovo je inovativna interpretacija koja nam otkriva mjerilo sklada, urbane svijesti i strogosti, što je dosad promicalo istraživačima. To je knjiga koja nas vraća na početak grada, na krizne trenutke u njegovoj povijesti iza kojih je uslijedilo novo promišljanje i čvrsta disciplina koja je opet toliko fleksibilna da prati potrebe i zadatosti prostora i vremena. I sama autorica u zaključnim razmišljanjima kaže: “Tako je unatoč strogoj geometrijskoj regulaciji nastajao planirani Grad u kojemu su upravo te male prilagodbe stvarnoj situaciji pridonijele njegovoj jedinstvenosti. I to je praksa o kojoj bi suvremena urbanistika mogla razmišljati pri izradi uvjeta za provođenje određenih urbanističkih planova.”

Ivana Lazarević